

FBIS BERLIN TANULMÁNYÚT (2026 április 23-25.)

TÚRAPROGRAM ÁLTALÁNOS LEÍRÁSA

5 szervezet építészeti tematikájú programon fogunk részt venni. A berlini urbanisztikai kontextus megismeréséért Museum Ephraim-Palais-ban kezdünk. Következő nap a TicketB szervezésében Neukölln városrészben veszünk részt egy városi sétán. Délután a partner Sauerbruch Hutton irodánál teszünk stúdiólátogatást majd zárjuk a napot berlini foglalt házak történetét feldolgozó túrával. Utolsó napon délelőtt a DETAIL Living & Working túra útvonalát városi sétát teszünk majd indulunk a reptérre.

A szállásunk a Social Hub, Berlin hostelban van, ahol francia ágyas szobákban leszünk. Semmilyen étkezést nem kértem, de a térképen jelöltem be helyeket, amit elképzelhetőek, közel vannak a programjainkhoz. Szerintem ez még a helyszínen rugalmasan kezelhető.

RÉSZTVEVŐK

Annus Viktor, Antmann Somogyi András, Berzsák Barna, Brósz R. Zsigmond, Dr. Borbás Péter, Fernezelyi Gergely DLA, Fodor Zsófia, Gáspár László, Grósz Kitti, Hegedüs Marcell, Horváth Bernadett, Lázár Kincső, Léstyán Bence, Paróczi Judit, Perjési Lilla, Szűcs Imre Ferenc, Zsolnai Anna

CSÜTÖRTÖK

10:05-11:35	Repülőút, Budapest – Berlin Branderburg Fh.
11:35-12:30	Szállás elfoglalása (The Social Hub Berlin, Alexanderstraße 40.)
12:30-14:30	Ebéd (Mervan Bistro, Schillingstraße)
15:00-17:30	Berlin Stadtmuseum (múzeum látogatás)
18:00-19:00	Vacsora (MARINEHAUS Restaurant, Märkisches Ufer 48-50)
19:00	Szabad program

PÉNTEK

08:00-09:00	Reggeli
09:30-11:00	Neukölln: Rethinking the city (vezetett túra)
12:00-13:00	Ebéd (Tempeh Hof @Schillermarkt, Herrfurth platz)
13:30-15:00	Sauerbruch Hutton architects (iroda látogatás)
15:00-18:00	Foglalt házak (vezetett túra)
18:00-19:00	Vacsora ☐
19:00-	Szabad program

SZOMBAT

08:00-09:00	Reggeli
09:30-11:30	DETAIL Living & Working túrájának útvonalán (vezetett túra)
12:00-13:00	Ebéd (TAZ-Kantine, Friedrichstraße 21.)
16:05-17:35	Repülőút, Berlin Brandenburg Fh. – Budapest, Liszt Ferenc

TÉRKÉP LINK

https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=1dJ7-znReLvgtHra_FPoC_8liDZlWtmo&usp=sharing

Museum Ephraim-Palais múzeum (csütörtök 15:00-17:30)

Megtekintett kiállítás: *Museum Ephraim-Palais, St. Nicholas' Church Museum*

A Nikolaiviertel szívében álló **Ephraim-Palais** nem csupán Berlin egyik legszebb rokokó palotája, hanem a város hányatott 20. századi urbanisztikai sorsának mementója is. Az 1760-as években, Veitel Heine Ephraim udvari ékszerész számára épült palota Friedrich Wilhelm Diterichs terveit dicséri; legfőbb építészeti jellegzetessége a híres, lekerekített „arany sarok” és a pazarul díszített, aranyozott kovácsoltvas erkélyrácsok.

Urbanisztikai szempontból az épület története drámai: 1935-ben a nácik városrendezési tervei, a Mühlendamm kiszélesítése miatt lebontották, homlokzati elemeit azonban szerencsére megőrizték. A palota újjászületése az 1980-as években, Berlin 750. évfordulójára készült el, amikor az NDK vezetése a Nikolaiviertel historizáló rekonstrukciójával próbálta helyreállítani a megsemmisült városszövet illúzióját. Ez a „megrendezett történelem” ma is izgalmas építészeti diskurzusok alapja.

A belső terekben a lenyűgöző vonalvezetésű, központi **spirál lépcsőház** vezet végig a látogatót a kiállításon, amely Berlin társadalmi és művészeti fejlődését mutatja be. A tárlat hangsúlyosan foglalkozik a városi terek változásával, az iparosodás előtti városszerkezettel és a polgári lakáskultúra átalakulásával, így az épület maga és a benne rejlő történeti tartalom szerves, egymást értelmező egységet alkot.

Neukölln: Rethink the city városi séta (péntek 9:30-11:00)

Megtekintett házak: *Schillerkiez, SPORE Initiative und Publix, Arbeiten an der Hermannstraße, Bundesverband der Kleingartenvereine, Baugruppenhaus Mittelweg, Laubenganghaus Briesestraße. CRCLR Haus, ALLTAG*

Tempelhof mező? Reformlakások? Gründerzeit építészet? Mi teszi a Schillerpromenádot olyan varázslatosá, és hogyan hajtják előre a kísérleti városfejlesztési projekteket napjainkban? Az új építészeti túra a Schillerkiez negyedben kezdődik, és a részben felszentelt temetőterület új épületei mentén vezet a Hermannstraßén a Rollberg lakótelepig.

Egy alapítvánnyal együttműködve egy lenyűgöző városfejlesztési projekt van kibontakozóban az egykori Kindl Sörgyár területén: A Vollgut terület célja, hogy Neukölln egyik nagy ipari barnamezőjét elérhetővé és biztonságossá tegye hosszú távú társadalmi, kreatív és ökológiai felhasználásra. A CRCLR Ház a terület része, és elkötelezett a körforgásos építkezés iránt: a projekt a fenntartható építési folyamatra összpontosít, ökológiai és újrahasznosított építőanyagok felhasználásával. Az építészek egy olyan projektet terveznek, amelynek célja a sokszínű felhasználók számára, akik a fenntarthatóságot alapelveként hozzák a városba.

Sauerbruch Hutton architects stúdió látogatás (péntek 13:30-15:00)

Megtekintett házak: *Lehrter Str. 57/Haus 2 B stúdió*

Gregory Then és Julia Knaak bemutatja nekünk a stúdió legutóbbi munkáit specifikus építészeti tapasztalatokat előtérbe helyezve. Az stúdió új Nyúl utcai kialakításához gyűjtünk további szempontokat a stúdió tour alatt, ahol megnézzük a munkaállomásokat, tárgyaló és szociális helyiségeket és a makettezőt.

Foglalt házak (péntek 15:00-18:00)

Megtekintett házak: *Bethanien, Tommy- Wilhelmstraße 9, Köpenicker Straße 137, Rigaer Straße 94*

1. Állomás: Tommy-Weisbecker-Haus (Wilhelmstraße 9) – A legalizált lázadás

A **Tommy-Weisbecker-Haus**, egy hatalmas falfestményekkel borított épület, amely éles kontrasztban áll a környező modern irodaházakkal. Az 1973-ban foglalt házat egy fiatal anarchista aktivistáról nevezték el, akit a rendőrség lőtt le egy akció során.

Az épület homlokzata önmagában is nyilatkozik: a színes, politikai üzeneteket hordozó graffitik a 80-as évek utcai művészetének és politikai aktivizmusának „időkapszulái”. Építészetileg egy tipikus berlini bérházzal van szó, amely túlélte a háborús pusztítást és a későbbi spekulációs bontási hullámokat. A ház története a pragmatizmusé is: a 80-as évek elején, a Nemzetközi Építészeti Kiállítás (IBA) keretében legalizálták, így ma mint öngazgató ifjúsági központ és lakóprojekt működik.

2. Állomás: Bethanien (Mariannenplatz) – A mozgalom kezdete

A 19. századi diakonisszakórház, ma **Kunstquartier Bethanien** néven működik. Az épület a berlini házfoglaló mozgalom egyik első és legfontosabb szimbóluma. 1971-ben, amikor a város le akarta bontani a monumentális, sárga téglás épületegyüttest, hogy modern lakótelepet építsen a helyére, aktivisták egy csoportja elfoglalta az egyik szárnyat.

Az urbanisztikai jelentősége abban áll, hogy a foglalás (és a híres „Rauch-Haus-Song”) megakadályozta a történelmi városszövet radikális átalakítását. Ma a ház kulturális központ, galériákkal és műtermekkel, de falai között továbbra is ott él a szociális ellenállás emlékezte: itt található a város egyik legrégebbi öngazgató közösségi tere.

3. Állomás: Köpi 137 (Köpenicker Straße 137) – Az autonóm erő

A Spree folyó felé haladva érjük el a **Köpi-t**, Berlin egyik legismertebb „autonóm központját”. Az 1990-ben, a fal leomlása utáni zavaros időszakban foglalt épület a radikális baloldali szubkultúra. Míg a házat magát sikerült legalizálni, a mellette lévő lakókocsi-parkot (Wagenburg) 2021-ben drámai körülmények között kilakoltatták, ami rávilágít a mai Berlin ingatlanpiaci feszültségeire.

Az épület egy masszív, 19. századi téglalapítású ipari/lakó építmény, amelynek belső udvarai és sötét homlokzata egyfajta „város a városban” érzetet kelt. Urbanisztikai szempontból a Köpi a gentifikáció elleni küzdelem frontvonalára. A környező területet (Mediaspree) üvegfalú irodaházak és luxusapartmanok foglalták el, a Köpi azonban zárványként maradt meg.

4. Állomás: Rigaer Straße 94 – Az utolsó bástya Friedrichshainban

A **Rigaer 94** a mai napig a legvitatottabb és legaktívabb házprojekt Berlinben. Ez a terület a 90-es években a foglalók paradicsoma volt (több tucat házat foglaltak el egyszerre a szomszédos Mainzer Straßén is), mára azonban szinte az összeset kilakoltatták vagy renoválták.

A ház homlokzatát szögesdrótok, biztonsági kamerák és politikai transzparenszek védik, ami jól tükrözi a lakók és a hatóságok közötti állandó feszültséget. Építészetileg az épület a klasszikus berlini zárt sorú beépítés része, de az urbanisztikai funkciója itt a legtisztább: szimbolikus ellenállás a város „kiszürkítése” ellen. A séta itt ér véget, ahol a modern Berlin egyik legnagyobb dilemmája feszül: fejlődhet-e úgy egy városrész, hogy miközben elkerüli a dzsentifikációt.

DETAIL Living & Working városi séta (szombat 9:30-11:30)

Megtekintett házak: *Spreefeld Berlin, Eiswerk, Eisfabrik, Dresdener Str. 113B, Heinrich 36, Aufbauhaus, Axel-Springer-Campus, König galerie, Frizz23, taz newspaper, TOWNHOUSES Caroline-von-Humboldt-Weg*

Élet és munka: Túra a Mitte és Kreuzberg közötti egykori fal mentén. Berlin nem csupán a történelem sűrű lenyomata, hanem az építészeti kísérletezés élő laboratóriuma is. Ez a séta a Spree partjáról indulva vezet végig az érdeklődőket a szociális utópiák, az ipari örökség és a high-tech jövő határmezsgyéjén.

A túra a Spreefeld Berlin lakószövetkezeténél indul, amely a „közös tulajdon” és a fenntartható városfejlesztés egyik legizgalmasabb európai példája. Közvetlen szomszédságában a múlt és a jelen feszül egymásnak: az Eisfabrik vörös téglás, melankolikus falai mellett az Eiswerk modern irodakomplexuma mutatja meg, hogyan szivárog be a tech-világ az egykori jéggyárak falai közé.

A belváros felé haladva érintjük a Dresdener Str. 113B és a Heinrich 36 projekteket, amelyek a sűrű berlini bérházas szerkezetbe (Mietskaserne) illeszkedő modern lakóépületek. A Moritzplatzon magasodik az Aufbauhaus, amely egy korábbi gyárépület átírata: mára a kreatív ipar, a művészet és a dizájn központja.

A túra vizuális csúcspontja a Checkpoint Charlie környéke. Itt tornyosodik Rem Koolhaas (OMA) mesterműve, az Axel-Springer-Campus, melynek sziklák formavilágát idéző üvegfa a digitális transzformációt hirdeti. Ezzel éles kontrasztban áll a taz newspaper hálós homlokzatú, racionális épülete, amely a sajtó átláthatóságát szimbolizálja.

A séta érinti a König Galerie otthonát, a korábbi St. Agnes templomot, amely a brutalista építészet nyers, betonba öntött spiritualitását képviseli. A közeli Frizz23 a közösségi tervezés (Baugruppe) diadala: sötét sziluettje kulturális tereket és műhelyeket rejt. A túra végén a Townhouses (Caroline-von-Humboldt-Weg) klasszicizáló, egyedi homlokzataihoz érkezünk, amelyek a modern Berlin polgári eleganciáját hirdeti.